

UNHCR

United Nations High Commissioner for Refugees
Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés

ΡΗΤΡΕΣ ΠΑΥΣΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Το καθεστώς του πρόσφυγα, ως θεσμός και έννοια του διεθνούς δικαίου, είναι κατ' αρχήν μεταβατικό φαινόμενο, που διαρκεί όσο χρονικό διάστημα ισχύουν οι λόγοι φόβου δίωξης στη χώρα καταγωγής. Εφόσον παύσουν να ισχύουν αυτοί οι λόγοι παύει νόμιμα το καθεστώς του πρόσφυγα.

2. Οι ρήτρες παύσης ορίζουν τις μοναδικές περιπτώσεις όπου παύει ο νόμιμα αναγνωρισμένος πρόσφυγας να απολαμβάνει την προστασία της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων. Αυτό σημαίνει ότι εφόσον αναγνωρισθεί το καθεστώς του πρόσφυγα, αυτό ισχύει εκτός εάν η περίπτωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των προϋποθέσεων παύσης. Αυτή η περιοριστική προσέγγιση είναι ιδιαίτερα σημαντική, αφού οι πρόσφυγες δεν πρέπει να υπόκεινται τις συνέπειες της συνεχούς αναθεώρησης του καθεστώτος τους. Επιπλέον, αφού η εφαρμογή των προϋποθέσεων της παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα λειτουργεί στην πραγματικότητα ως επίσημη απώλεια της προστασίας που απολαμβάνει ο πρόσφυγας, επιβάλλεται η περιοριστική και ισορροπημένη ερμηνεία τους.

3. Η τυπική παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα που διέπεται από τις ρήτρες παύσης πρέπει να διακρίνεται από τις περιπτώσεις αποκλεισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα. Με τις ρήτρες αποκλεισμού παύει να ισχύει το καθεστώς του πρόσφυγα επειδή αποδεικνύεται ότι δεν θα έπρεπε να έχει αναγνωρισθεί η προσφυγική ιδιότητα. Στην περίπτωση αυτή υπάγονται οι περιπτώσεις εσφαλμένης ερμηνείας των πραγματικών περιστατικών ή εφαρμογής των προϋποθέσεων αποκλεισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα εφόσον ήσαν γνωστά κατά το χρόνο εξέτασης του αιτήματος ασύλου όλα τα σχετικά πραγματικά περιστατικά.

4. Οι ρήτρες παύσης αποτυπώνονται στο άρθρο 1 Γ της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων¹:

“ Γ. Η παρούσα Σύμβασις παύει εφαρμοζομένη επί προσώπων εμπιπτόντων εις τας διατάξεις της ως άνω παραγρ. Α εις τας κατωτέρω περιπτώσεις :

1. Εάν έκαμον εκ νέου οικειοθελώς χρήσιν της προστασίας της χώρας ης έχουν την υπηκοότητα, ή

¹ Ρήτρες παύσης περιλαμβάνονται επίσης στην παράγραφο 6 Α του Καταστατικού του Γραφείου της Ύπατης Αρμοστείας των Η.Ε. για τους Πρόσφυγες και στο άρθρο Ι (4) της Σύμβασης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας. Ενώ οι ρήτρες παύσης που αποτυπώνονται στο Καταστατικό του Γραφείου της Ύπατης Αρμοστείας είναι όμοιες με αυτές της Σύμβασης του 1951, οι ρήτρες παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα που περιλαμβάνονται στη Σύμβαση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας διέπουν και τις περιπτώσεις όπου ο πρόσφυγας «διέπραξε εκτός της χώρας ασύλου σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα μετά την εισδοχή του στην χώρα ως πρόσφυγα» και όπου ο πρόσφυγας «παραβιάζει σοβαρά το σκοπό και το στόχο της Σύμβασης». Σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951 η τέλεση σοβαρού μη πολιτικού αδικήματος στη χώρα ασύλου δεν αποτελεί λόγο παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα αλλά εξετάζεται στα πλαίσια της εφαρμογής των άρθρων 32 και 33 παρ. 1 ως λόγος που κατ' εξαίρεση μπορεί να δικαιολογήσει την απέλαση ή την επιστροφή του πρόσφυγα στη χώρα καταγωγής του. Η παραβίαση του σκοπού και του στόχου της Σύμβασης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας αφορά ουσιαστικά ενέργειες που χαρακτηρίζονται ως ανατρεπτικές και απαγορεύονται από το Άρθρο ΙΙΙ της Σύμβασης.

2. εάν μετά την απώλειαν της υπηκοότητος αυτών, οικειοθελώς επανέκτησαν ταύτην, ή
3. εάν απέκτησαν νέαν υπηκοότητα και απολαύουν της υπό της χώρας της νέας αυτών υπηκοότητος παρεχομένης προστασίας, ή

4. εάν επέστρεψαν οικειοθελώς προς εγκατάστασιν εις την χώραν ή είχαν εγκαταλείψει ή εκτός των συνόρων της οποίας παρέμενον φοβούμενοι διωγμόν, ή

5. εάν δεν δύνανται πλέον να εξακολουθούν αποποιούμενα την υπό της χώρας της υπηκοότητος αυτών παρεχομένην προστασίαν, δεδομένου ότι έχουν παύσει υφιστάμεναι αι προϋποθέσεις συνεπεία των οποίων ανεγνωρίσθησαν.- Σημειωτέον πάντως ότι αι διατάξεις του παρόντος εδαφίου δεν εφαρμόζονται εις την περίπτωσιν πρόσφυγος εμπύπτοντος εις την παράγραφον Α του άρθρου τούτου και δυναμένου να επικαλεσθή επιτακτικούς λόγους αναφερομένους εις προγενεστέρας διώξεις, ίνα αρνηθή να απολαύση της υπό της χώρας της υπηκοότητος αυτού παρεχομένης προστασίας.

6. Εάν προκειμένου περί προσώπων μη κεκτημένων υπηκοότητα τινά δύνανται ταύτα να επιστρέψουν εις την χώραν ένθα είχαν την συνήθη αυτών διαμονήν, δεδομένου ότι αι προϋποθέσεις συνεπεία των οποίων ανεγνωρίσθησαν ως Πρόσφυγες, έχουν παύσει υφιστάμεναι. Σημειωτέον πάντως ότι αι διατάξεις του παρόντος εδαφίου δεν εφαρμόζονται εις την περίπτωσιν πρόσφυγος εμπύπτοντος εις την παράγραφον Α του άρθρου τούτου και δυναμένου να επικαλεσθή επιτακτικούς λόγους αναφερομένους εις προγενεστέρας διώξεις ίνα αρνηθή να επιστρέψη εις την χώραν ένθα είχε την συνήθη αυτού διαμονήν”.

5. Οι προαναφερόμενες ρήτρες διακρίνονται σε δύο κατηγορίες : αυτές που αφορούν στην αλλαγή της προσωπικής κατάστασης του πρόσφυγα, η οποία επέρχεται με ενέργειες που ανάγονται στη βούλησή του (και περιλαμβάνονται στις υποπαραγράφους 1 έως 4) και αυτές που αφορούν σε αντικειμενικές συνθήκες, που αποτελούν τη βάση της αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα (και περιλαμβάνονται στις υποπαραγράφους 5 και 6). Η τελευταία ρήτρα αναφέρεται συνήθως ως «ρήτρα παύσης των λόγων αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα».

ΟΙΚΕΙΟΘΕΛΗΣ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

6. Πρόκειται για τη διπλωματική προστασία που παρέχεται από τη χώρα καταγωγής του πρόσφυγα. Η έννοια της διπλωματικής προστασίας αφορά κυρίως τις ενέργειες που το κράτος νομιμοποιείται να αναλάβει έναντι κάποιου άλλου κράτους προκειμένου να αποκατασταθεί η ομαλότητα της προσωπικής ζωής κάποιου πολίτη του οποίου τα δικαιώματα παραβιάζονται ή απειλούνται από πράξεις ή παραλείψεις άλλου κράτους. Η οικειοθελής χρήση της χώρας ιθαγένειας του πρόσφυγα οδηγεί στην παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα.

7. Η διπλωματική προστασία γενικότερα περιλαμβάνει και κάθε συνδρομή των Προξενικών Αρχών της χώρας ιθαγένειας του πρόσφυγα. Η οικειοθελής χρήση της εθνικής προστασίας από τον πρόσφυγα μπορεί να εκδηλώνεται με την επικοινωνία του με τις Προξενικές Αρχές της χώρας του προκειμένου να του χορηγήσουν έγγραφα και πιστοποιητικά που οι πολίτες της χώρας καταγωγής του χρειάζονται όταν βρίσκονται εκτός της πατρίδας τους, συμπεριλαμβανομένων της ανανέωσης των διαβατηρίων, των πιστοποιητικών γέννησης και γάμου, της επικύρωσης των πτυχίων κλπ.

8. Η οικειοθελής υπαγωγή στην προστασία της χώρας ιθαγένειας του πρόσφυγα οδηγεί σε παύση του καθεστώτος του εφόσον αποδεικνύεται ότι ενήργησε οικειοθελώς και με ελεύθερη βούληση, οπότε εκφράζει την πρόθεσή του να υπαχθεί στην προστασία της χώρας της οποίας έχει την ιθαγένεια. Επιπλέον απαιτείται η αποτελεσματική και πραγματική παροχή της αιτουμένης προστασίας.

(α) Οικειοθελής ενέργεια

9. Εάν ο πρόσφυγας αναγκάζεται να ενεργήσει σε συνθήκες που δεν υπάγονται στον έλεγχο του όπως είναι οι περιπτώσεις όπου του συνιστάται από τις αρχές της χώρας ασύλου η επικοινωνία με τις Αρχές της χώρας καταγωγής του ή προκειμένου να αποφύγει την παράνομη παραμονή του στη χώρα ασύλου, τότε η ενέργειά του αυτή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί οικειοθελής. Ο πρόσφυγας, όταν επικοινωνεί με τις αρχές της χώρας της οποίας έχει την ιθαγένεια, θα πρέπει να ενεργεί αυθόρμητα με γνώμονα τη δική του ελεύθερη βούληση.

(β) Η πρόθεση ή το κίνητρο της ενέργειας

10. Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η ενέργεια του πρόσφυγα συνιστά οικειοθελή υπαγωγή του στην προστασία της χώρας ιθαγένειάς του είναι απαραίτητο να αξιολογηθούν η πρόθεση ή το κίνητρο της επικοινωνίας του πρόσφυγα με τις αρχές της πατρίδας του. Ενώ ενδέχεται να είναι δύσκολο να καθορισθεί η πρόθεση ή το κίνητρο του πρόσφυγα, κάθε περίπτωση πρέπει να αξιολογείται κατ' ουσία και βάσει των χαρακτηριστικών και ιδιαιτεροτήτων της ενέργειας του πρόσφυγα. Οι συνήθεις επικοινωνίες με τις διπλωματικές αποστολές για την επικύρωση ακαδημαϊκών εγγράφων ή για τη χορήγηση αντιγράφων πιστοποιητικών γεννήσεων, γάμου ή άλλων στοιχείων της προσωπικής κατάστασης του πρόσφυγα δεν αποτελούν πράξεις που εκδηλώνουν την πρόθεση της οικειοθελούς υπαγωγής του στην προστασία της χώρας ιθαγένειας. Οι αιτήσεις που υποβάλουν οι πρόσφυγες για την έκδοση ή για την παράταση ισχύος εθνικών διαβατηρίων εκφράζουν κατ' αρχήν την πρόθεσή τους να υπαχθούν στην εθνική προστασία ή να αποκαταστήσουν τις σχέσεις τους με τη χώρα της ιθαγένειάς τους. Όμως, η ενέργεια αυτή αποτελεί μαχητό τεκμήριο. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η χορήγηση ή η ανανέωση του εθνικού διαβατηρίου δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ενδεικτική της πρόθεσης του πρόσφυγα να υπαχθεί οικειοθελώς στην προστασία της χώρας της οποίας έχει την ιθαγένεια. Το καθοριστικό στοιχείο είναι ο σκοπός ή ο λόγος της χορήγησης ή της ανανέωσης του διαβατηρίου².

γ) Πραγματική προστασία

11. Οι απόπειρες ή τα ανεπιτυχή αιτήματα που υποβάλει ο πρόσφυγας για να προστατευθεί από τις διπλωματικές αρχές της χώρας καταγωγής του δεν οδηγούν σε παύση του καθεστώτος του. Το καθεστώς του πρόσφυγα παύει μόνον όταν ικανοποιούνται τα αιτήματά του και η παρεχόμενη στον πρόσφυγα προστασία είναι πραγματική και αποτελεσματική³.

² Κατά τη συζήτηση της ρήτρας αυτής στην 11^η σύνοδο του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών, το 1950, ο αντιπρόσωπος των ΗΠΑ υπογράμμισε ότι αν και από τεχνικής άποψης η αίτηση για έκδοση διαβατηρίου εκφράζει αίτημα περί παροχής προστασίας, αυτό το διαβατήριο ενδέχεται να είναι αναγκαίο αποκλειστικά και μόνο για τη διευκόλυνση ταξιδιού με σκοπό τη μετεγκατάσταση σε τρίτη χώρα. Κατά συνέπεια, το αίτημα χορήγησης διαβατηρίου δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως ένδειξη μη περαιτέρω ύπαρξης βάσιμου και δικαιολογημένου φόβου δίωξης. (ECOSOC, Official Records of the 11th Session (1950) Summary Record of the 165th Meeting of the Social Committee, UN Doc. E/AC.7/SR.165, p. 19).

³ Η άποψη αυτή υποστηρίχθηκε το 1950 κατά τη συζήτηση της ρήτρας από το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο. Το σχέδιο του κειμένου που εξέτασε η Επιτροπή όριζε ότι το καθεστώς του πρόσφυγα παύει εάν ο πρόσφυγας «αιτηθεί οικειοθελώς εκ νέου την προστασία της κυβέρνησης της χώρας της ιθαγένειάς του». Αναφερόμενος στο κείμενο αυτό ο αντιπρόσωπος των ΗΠΑ ανέπτυξε την άποψη ότι δεν πρέπει να παύει αυτόματα το καθεστώς του πρόσφυγα επειδή ο ενδιαφερόμενος αιτήθηκε την προστασία της χώρας καταγωγής, η οποία ενδέχεται να μην του παρασχεθεί. Για να αποσαφηνισθεί η σχετική διάταξη πρότεινε να αντικατασταθεί η προτεινόμενη με το σχέδιο διατύπωση με «επανεκτήσεν οικειοθελώς...».

ΟΙΚΕΙΟΘΕΛΗΣ ΕΠΑΝΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

12. Αυτή η προϋπόθεση εφαρμόζεται στον πρόσφυγα που απώλεσε την ιθαγένεια της χώρας όπου είχε βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης. Αυτή η απώλεια μπορεί να οφείλεται στη στέρηση της ιθαγένειάς του από την Κυβέρνηση της χώρας αυτής ή σε προσωπική του ενέργεια που στα πλαίσια του νόμου οδηγεί στην απώλεια αυτής της ιθαγένειας. Η απώλεια της ιθαγένειας μπορεί να επήλθε πριν ή και μετά την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα.

13. Ο πρόσφυγας επανακτά με ελεύθερη βούληση την απωλεσθείσα ιθαγένειά του. Σε αντίθεση με την προηγούμενη ρήτρα η οικειοθελής επανάκτηση της ιθαγένειας της χώρας καταγωγής δεν χρήζει ιδιαίτερης αξιολόγησης όσον αφορά την πρόθεσή ή το κίνητρο του πρόσφυγα, αφού θεωρείται ότι η ιθαγένεια εκφράζει το δεσμό μεταξύ του πολίτη και του κράτους. Εφόσον ο πρόσφυγας επανέκτησε οικειοθελώς την ιθαγένεια της χώρας καταγωγής του, τεκμαίρεται η πρόθεσή του να απολαμβάνει την προστασία της κυβέρνησης της χώρας αυτής. Η οικειοθελής επανάκτηση της ιθαγένειας της χώρας καταγωγής αποτελεί σαφή ένδειξη της ομαλοποίησης του δεσμού μεταξύ του πρόσφυγα και της κυβέρνησης, από την οποία φοβόταν βάσιμα και δικαιολογημένα δίωξη.

14. Στις περιπτώσεις όπου η νομοθεσία της χώρας καταγωγής του πρόσφυγα προβλέπει την αυτόματη χορήγηση της ιθαγένειας και ο πρόσφυγας επανέκτησε κατ' αυτόν τον τρόπο την ιθαγένεια της χώρας αυτής καθίσταται προφανές ότι δεν απαιτείται ενέργεια του πρόσφυγα: επομένως η ρήτρα αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί χωρίς προηγούμενη αξιολόγηση των ιδιαιτεροτήτων της κάθε περίπτωσης. Ούτε συνάγεται ότι η δυνατότητα επανάκτησης της απολεσθείσης ιθαγένειας με την άσκηση του δικαιώματος επιλογής αποτελεί ικανοποιητικό στοιχείο για την παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα. Όμως, όταν η νομοθεσία παρέχει στον πρόσφυγα τη δυνατότητα να απορρίψει τη χορήγηση της ιθαγένειας και ο πρόσφυγας, γνωρίζοντας αυτή τη δυνατότητα, δεν ασκεί το δικαίωμα επιλογής, τότε τεκμαίρεται ότι επανέκτησε οικειοθελώς την προηγούμενη ιθαγένειά του. Αν και είναι μικρής σημασίας τα επιχειρήματα του πρόσφυγα που αποσκοπούν σε επεξηγήσεις των ελαφρυντικών συνθηκών, ενδέχεται ο πρόσφυγας σε αυτήν την τελευταία περίπτωση, να επικαλεστεί ειδικούς λόγους που αποδεικνύουν ότι δεν προτίθετο να επανακτήσει την προστασία της κυβέρνησης της χώρας της οποίας είχε την ιθαγένεια.

ΚΤΗΣΗ ΝΕΑΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΧΩΡΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

15. Σε αντίθεση με τις άλλες ρήτρες παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα αυτή η προϋπόθεση δεν αφορά στην ομαλοποίηση του δεσμού του πρόσφυγα με τη χώρα καταγωγής του αλλά στην δημιουργία δεσμού με τη νέα χώρα. Αυτή η χώρα είναι συνήθως η χώρα ασύλου, αλλά ενδέχεται να είναι και τρίτη χώρα.

α) Κτήση νέας ιθαγένειας

16. Θα πρέπει να έχει αποκτηθεί νέα ιθαγένεια. Θα πρέπει να υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι ο πρόσφυγας είναι πολίτης μιας άλλης χώρας, λαμβάνοντας υπόψη τόσο το εφαρμοστέο δίκαιο όσο και την εφαρμοζόμενη διοικητική πρακτική. Η κατοχή διαβατηρίου μιας άλλης χώρας δεν αποτελεί ικανοποιητικό αποδεικτικό στοιχείο εκτός εάν καθίσταται σαφές ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία του Κράτους που το εξέδωσε ο κάτοχος του διαβατηρίου είναι πολίτης του.

β) Προστασία από τη χώρα της νέας ιθαγένειας

17.Κρίσιμο στοιχείο αποτελεί η προστασία από τη χώρα της νέας ιθαγένειας. Δύο προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται για να θεωρηθεί ότι ο πρόσφυγας που απόκτησε νέα ιθαγένεια απολαμβάνει την προστασία της χώρας της νέας ιθαγένειας : ι) η νέα ιθαγένεια πρέπει να είναι αποτελεσματική, με την έννοια ότι πρέπει να ανταποκρίνεται σε πραγματικό και αποτελεσματικό δεσμό μεταξύ του ατόμου και του Κράτους⁴, και ιι) ο πρόσφυγας πρέπει να έχει τη δυνατότητα να υπαχθεί οικειοθελώς και με ελεύθερη βούληση στην προστασία της κυβέρνησης της νέας ιθαγένειάς του. Αυτό το στοιχείο αυτής της ρήτηρας παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα είναι ιδιαίτερα σημαντικό στις περιπτώσεις όπου η νέα ιθαγένεια κτήθηκε λόγω γάμου. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η προστασία που παρέχεται από τη νέα χώρα ιθαγένειας εξαρτάται από τον πραγματικό και αποτελεσματικό χαρακτήρα του δεσμού που αναπτύσσεται με τη χώρα του/της συζύγου. Όταν ο πρόσφυγας προστατεύεται αποτελεσματικά από τη χώρα του/της συζύγου του / της, τότε εφαρμόζεται η ρήτρα παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα.

18.Εάν απωλεσθεί η νέα ιθαγένεια, επιτρέπεται η επίκληση του προηγούμενου καθεστώτος του πρόσφυγα, που δεν αναβιώνει αυτόματα και εξαρτάται από τις συνθήκες που αφορούν στην απώλεια της νέας ιθαγένειας. Έτσι, στην περίπτωση που ο πρόσφυγας απώλεσε τη νέα ιθαγένειά του με οικειοθελή καταγγελία, εφαρμόζεται η ρήτρα παύσης. Όμως, αν η νέα ιθαγένεια απωλέσθηκε ως αποτέλεσμα συνθηκών που δεν εξαρτώνται από τον πρώην πρόσφυγα, όπως λόγω πολιτικών συνθηκών που επικρατούν στη χώρα της νέας ιθαγένειας, τότε θα πρέπει να αναβιώσει το καθεστώς του πρόσφυγα.

ΟΙΚΕΙΟΘΕΛΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

19.Είναι η μοναδική ρήτρα παύσης όπου απαιτείται η επιστροφή του πρόσφυγα στη χώρα καταγωγής. Ο όρος «εγκατάσταση» υποδηλώνει όχι μόνον την επιστροφή στη χώρα καταγωγής, αλλά και την πρόθεση του πρόσφυγα να παραμείνει σ' αυτήν και να ομαλοποιήσει τη ζωή του σ' αυτήν.

20.Η προϋπόθεση του οικειοθελούς και ελεύθερου χαρακτήρα της βούλησης του πρόσφυγα πρέπει να χαρακτηρίζει τόσο την επιστροφή όσο και την παραμονή στη χώρα καταγωγής. Όταν ο επαναπατρισμός δεν είναι εθελοντικός δεν εφαρμόζεται η ρήτρα παύσης. Όμως εφαρμόζεται η παρούσα ρήτρα παύσης εάν ο πρόσφυγας επέστρεψε χωρίς τη βούλησή του στη χώρα καταγωγής του και εγκαταστάθηκε χωρίς προβλήματα σ' αυτή διάγοντας ομαλή ζωή για παρατεταμένη περίοδο, χωρίς να αναχωρήσει εκ νέου. Από την άλλη πλευρά, όταν ο πρόσφυγας επιστρέφει εθελοντικά στη χώρα καταγωγής του, αλλά η παραμονή του σ' αυτή δεν είναι ηθελημένη, λόγω παραδείγματος χάρη φυλάκισης ή κράτησης, τότε δεν εφαρμόζεται η παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα.

21.Δεν υπάρχουν καθορισμένα κριτήρια για την ερμηνεία του όρου «εγκατάσταση». Η παρατεταμένη παραμονή αποτελεί ένδειξη εγκατάστασης. Η διάρκεια της παραμονής όμως αποτελεί έναν από τους παράγοντες καθορισμού της «εγκατάστασης». Ένα άλλο στοιχείο είναι η αίσθηση της «δέσμευσης» του πρόσφυγα όσον αφορά την παραμονή στη χώρα καταγωγής. Η βραχύχρονη παραμονή ενδέχεται να δικαιολογεί την παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα εάν αυτός διάγει μια ομαλή ζωή χωρίς προβλήματα και εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που κάθε πολίτης εκπληρώνει, όπως είναι παραδείγματος χάρη η υπαγωγή του στο φορολογικό σύστημα της πατρίδας του. Αυτή η συμπεριφορά είναι ενδεικτική της ομαλοποίησης του δεσμού του με τη χώρα. Από την άλλη πλευρά όμως μικρής διάρκειας και αναπόφευκτες επισκέψεις στη χώρα καταγωγής δεν αρκούν για την εφαρμογή της ρήτηρας παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα. Παραδείγμα-

⁴ Η προϋπόθεση αυτή αναφέρεται και από το Διεθνές Δικαστήριο στην υπόθεση Nottebohm (ICJ Reports, 1955).

τος χάρη, η επιστροφή του πρόσφυγα στη χώρα καταγωγής του προκειμένου να αξιολογήσει την κατάσταση δεν μπορεί να θεωρηθεί «εγκατάσταση» με την έννοια της παρούσας διάταξης⁵.

22. Η εφαρμογή της παρούσας ρήτρας παύσης δεν αποκλείει την εκ νέου υποβολή αιτήματος ασύλου με βάση τις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής μετά την εγκατάσταση του πρόσφυγα.

ΠΑΥΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΑ

23. Η παράγραφος 5 του άρθρου 1 Γ αναφέρεται στους πρόσφυγες που έχουν ιθαγένεια και η παράγραφος 6 του ίδιου άρθρου αναφέρεται στους ανιθαγενείς πρόσφυγες.

α) Φύση και έκταση των αλλαγών της κατάστασης στη χώρα καταγωγής

24. Η παράγραφος 5 του άρθρου 1 Γ ορίζει ότι η Σύμβαση παύει «εφαρμοζόμενη επί προσώπων ... εάν δεν δύνανται πλέον να εξακολουθούν αποποιούμενα την υπό της χώρας της υπηκοότητας αυτών παρεχομένην προστασίαν, δεδομένου ότι έχουν παύσει υφιστάμενοι αι προϋποθέσεις συνεπεία των οποίων ανεγνωρίσθησαν». Η παράγραφος 6 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι η Σύμβαση παύει να ισχύει στους πρόσφυγες εάν «προκειμένου περί προσώπων μη κεκτημένων υπηκοότητα τινά δύνανται ταύτα να επιστρέψουν εις την χώραν ένθα είχαν την συνήθη αυτών διαμονήν, δεδομένου ότι αι προϋποθέσεις συνεπεία των οποίων ανεγνωρίσθησαν ως πρόσφυγες, έχουν παύσει υφιστάμενοι». Η διαφοροποίηση στη φρασεολογία των δύο παραγράφων: «... εις την χώραν ένθα είχαν την συνήθη αυτών διαμονήν» και «... δεν δύνανται πλέον να εξακολουθούν αποποιούμενα την υπό της χώρας της υπηκοότητας αυτών παρεχομένην προστασίαν...» οφείλεται στο γεγονός ότι οι ανιθαγενείς δεν απολαμβάνουν τη διπλωματική προστασία κάποιας χώρας.

25. Η φράση «... αι προϋποθέσεις συνεπεία των οποίων ανεγνωρίσθησαν» αναφέρεται στην αντικειμενική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής του πρόσφυγα. Για να εφαρμοσθεί η παρούσα ρήτρα παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα θα πρέπει να υπάρχουν θεμελιώδεις αλλαγές στη χώρα καταγωγής που δικαιολογούν την παύση ύπαρξης φόβου δίωξης. Οι αλλαγές θα πρέπει να είναι σημαντικές, ουσιαστικές και ριζικές. Οι θεμελιώδεις αλλαγές μπορεί να λάβουν χώρα ξαφνικά ή παρατεταμένα και μακρόχρονα.

26. Οι ουσιώδεις αλλαγές πρέπει να χαρακτηρίζονται από διάρκεια. Ο διαρκής χαρακτήρας των αλλαγών δεν πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά. Στιγμαϊκές περιόδους ειρήνης και σταθερότητας δεν αποτελούν ικανή αιτιολογητική βάση για την εφαρμογή της ρήτρας παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα. Προκειμένου για την εφαρμογή της ρήτρας παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα θα πρέπει να παρέχεται χρόνος για να κριθεί αν οριστικοποιήθηκαν οι εξελίξεις που υποδηλώνουν ουσιώδεις και ριζικές αλλαγές στη χώρα καταγωγής του πρόσφυγα.

27. Και ενώ η χρονική διάρκεια μπορεί να ποικίλει από περίπτωση σε περίπτωση, κατά την αξιολόγηση της διάρκειας των αλλαγών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο τρόπος που πραγματοποιήθηκαν ή που πραγματοποιούνται οι αλλαγές, η φύση τους, το γενικότερο πολιτικό κλίμα στη χώρα καταγωγής, τα αποτελέσματα των αλλαγών κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από την παρούσα και την προηγούμενη κυβέρνηση (εάν υπήρξε αλλαγή της κυβέρνησης) και η ικανότητα του καθε-

⁵ Στο Πόρισμα Νο. 18 (XXI) του 1980, η Εκτελεστική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών αναγνώρισε ότι αποτελεί διευκόλυνση για τον πρόσφυγα που επιθυμεί να επαναπατριστεί η πρόσβαση στις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν στην κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής του. Περαιτέρω αναγνώρισε ότι « οι επισκέψεις των προσφύγων μεμονωμένα ή εκπροσώπων τους στη χώρα καταγωγής τους προκειμένου να ενημερωθούν όσον αφορά την κατάσταση που επικρατεί – χωρίς βέβαια αυτές οι επισκέψεις να οδηγούν σε παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα – μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά στο ζήτημα του εθελοντικού επαναπατρισμού».

στόχος να κυβερνά, προωθώντας και ενισχύοντας τις αλλαγές και αποκαθιστώντας τη σταθερότητα.

28. Η αξιολόγηση της διάρκειας των αλλαγών μπορεί να πραγματοποιηθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα, όπου παραδείγματος χάρη οι αλλαγές πραγματοποιούνται ειρηνικά και στα πλαίσια συνταγματικής διαδικασίας, με τη διενέργεια ελεύθερων και δίκαιων εκλογών, με την πραγματική και αποτελεσματική αλλαγή του καθεστώτος που σέβεται τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και με τη σχετική πολιτική και οικονομική σταθερότητα της χώρας. Από την άλλη πλευρά, απαιτείται περισσότερος χρόνος για να εκτιμηθεί η διάρκεια των αλλαγών, εάν οι αλλαγές δεν πραγματοποιούνται βίαια με την ανατροπή του καθεστώτος. Στην τελευταία περίπτωση θα πρέπει να αξιολογηθεί προσεκτικά η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Απαιτείται χρόνος για την ολοκλήρωση της διαδικασίας της εθνικής ανοικοδόμησης και θα πρέπει να παρακολουθούνται όλες οι ειρηνευτικές συμφωνίες των αντίπαλων – αντιμαχόμενων ομάδων. Οι πολιτικές αλλαγές χαρακτηρίζονται από διάρκεια και σταθερότητα μόνο στην περίπτωση όπου αποτελεί πραγματικότητα η εθνική συμφιλίωση και αποκαθίσταται πραγματική ειρήνη. Η παράλειψη εκπλήρωσης βασικών υποχρεώσεων της ειρηνευτικής διαδικασίας, όπως είναι η απόδοση της γης στους δικαιούχους και ο σεβασμός των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιδιοκτησία μπορεί να αποτελέσουν πηγή εντάσεων που πλήττουν τη συμφιλίωση. Η οικονομική και κοινωνική σταθερότητα αποτελεί σημαντικό παράγοντα γιατί η σοβαρή αστάθεια στην οικονομική ή κοινωνική κατάσταση μπορεί να προκαλέσει περαιτέρω πολιτική αστάθεια.

29. Οι αλλαγές που εκδηλώνονται σε τμήμα της χώρας καταγωγής του πρόσφυγα δεν οδηγούν κατ' αρχήν στην παύση του καθεστώτος του. Το καθεστώς του πρόσφυγα παύει μόνον εάν αποκλεισθεί με βεβαιότητα κάθε φόβος δίωξης χωρίς να προϋποτίθεται ότι ο πρόσφυγας υποχρεούται να επιστρέψει σε ιδιαίτερες «ασφαλείς περιοχές» της χώρας καταγωγής του προκειμένου να είναι ελεύθερος από τη δίωξη.

β) Εξαίρεση – Μη εφαρμογή της ρήτρας παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα

30. Της εφαρμογής της «ρήτρας της παύσης των λόγων αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα» εξαιρούνται, σύμφωνα με το άρθρο 1 Α (1) της Σύμβασης του 1951 οι «καταστατικοί» πρόσφυγες που νομιμοποιούνται να επικαλεσθούν επιτακτικούς λόγους που οφείλονται σε προηγούμενη δίωξή τους, προκειμένου να διατηρήσουν το καθεστώς του πρόσφυγα αρνούμενοι να υπαχθούν στην προστασία του κράτους της ιθαγένειάς τους. Η διάταξη αποσκοπεί στην προστασία των προσφύγων που βίωσαν φρικαλέες διώξεις από το Ναζιστικό καθεστώς, τέτοιας φύσης ώστε δεν είναι εύλογο, λόγω των τραυματικών εμπειριών τους, να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους.

31. Σήμερα η διάταξη αυτή εφαρμόζεται σε πολύ μικρή ομάδα προσφύγων. Όμως, δεν αποκλείεται η αναλογική εφαρμογή της διάταξης αυτής για λόγους ανθρωπιστικούς σε άλλους, πρόσφυγες, «μη καταστατικούς». Εξάλλου η Εκτελεστική Επιτροπή της Ύπατης Αρμοστείας των Η.Ε. για τους Πρόσφυγες συνιστά στα Κράτη με το Πόρισμα Νο. 69 (ΧLIII) που υιοθέτησε το 1992 «προκειμένου να αποφεύγονται περιπτώσεις δημιουργίας δυσκολιών στους πρόσφυγες να εξετάζουν σοβαρά το κατάλληλο καθεστώς διατηρώντας τα κεκτημένα δικαιώματα για πρόσωπα, που για σημαντικούς λόγους που πηγάζουν από προγενέστερη δίωξη αρνούνται να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους».

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΑΥΣΗΣ

32. Η Σύμβαση του 1951 δεν ορίζει τον τύπο της διαδικασίας που πρέπει να υιοθετηθεί για την εφαρμογή των προϋποθέσεων παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα. Το Πόρισμα 69 (ΧLIII) της Εκτελεστικής Επιτροπής, όμως αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην «προσεκτική προσέγγιση» της

εφαρμογής των προϋποθέσεων παύσης με την υιοθέτηση «συγκεκριμένων διαδικασιών», ώστε να εξασφαλίζεται η δίκαιη αναθεώρηση του καθεστώτος του πρόσφυγα. Λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικές συνέπειες μιας λανθασμένης απόφασης για την παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα, οι σχετικές διαδικασίες εφαρμογής της θα πρέπει να παρέχουν κάποιες εγγυήσεις, που πληρούν το σεβασμό των κανόνων του περί δικαίου αισθήματος και της δικαιοσύνης.

α) Μαχητό τεκμήριο

33. Όλες οι ρήτρες παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα εφαρμόζονται εξατομικευμένα. Εκτιμώντας, όμως ότι «η ρήτρα παύσης των λόγων αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα» αφορά στις αντικειμενικές συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής, είναι εύλογο να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι όπου έχουν λάβει χώρα θεμελιώδεις αλλαγές των συνθηκών, οι λόγοι που ανάγκασαν στην εγκατάλειψη της πατρίδας έχουν παύσει να υπάρχουν για όλους τους πρόσφυγες που κατάγονται από τη χώρα αυτή. Έτσι, μια δήλωση των αρμόδιων αρχών της χώρας ασύλου ή της Ύπατης Αρμοστείας των Η.Ε. για τους Πρόσφυγες ότι οι συνθήκες στην χώρα καταγωγής των προσφύγων άλλαξαν ουσιωδώς και με τρόπο διαρκή, αποτελεί τεκμήριο, ότι ως ομάδα, οι πρόσφυγες αυτής της χώρας δεν έχουν πλέον βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης. Αυτό το τεκμήριο πρέπει να είναι μαχητό και σύμφωνα με τη σύσταση της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ύπατης Αρμοστείας των Η.Ε. για τους Πρόσφυγες στο Πόρισμα Νο. 69 (ΧLIII) του 1992, στους ενδιαφερόμενους πρόσφυγες αναγνωρίζεται η δυνατότητα, με αίτησή τους να ζητήσουν την αναθεώρηση της απόφασης παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα για λόγους που αφορούν στην προσωπική τους κατάσταση.

34. Οι πρόσφυγες στους οποίους αναγνωρίσθηκε το καθεστώς του πρόσφυγα λόγω της εφαρμογής της οικογενειακής συνένωσης διατηρούν την προσφυγική τους ιδιότητα ατομικά έως ότου κατά περίπτωση κριθεί ότι υπάγονται στις ρήτρες παύσης. Αυτό σημαίνει ότι η παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα για κάποιο μέλος της οικογένειας δεν πλήττει την προσφυγική ιδιότητα των υπόλοιπων μελών της οικογένειας.

β) Ο ρόλος της Ύπατης Αρμοστείας των Η.Ε. για τους Πρόσφυγες

35. Ενώ η Ύπατη Αρμοστεία των Η.Ε. για τους Πρόσφυγες έχει την αρμοδιότητα σύμφωνα με το Καταστατικό της να αξιολογεί τις αλλαγές που έλαβαν χώρα στη χώρα καταγωγής των προσφύγων ώστε να αποφασίσει για την εφαρμογή της «ρήτρας της παύσης των λόγων αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα» στις περιπτώσεις των προσφύγων «εντολής» που υπάγονται στη δικαιοδοσία της, η εφαρμογή των προϋποθέσεων παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951 υπάγεται στην ευθύνη των Κρατών. Όμως, η Ύπατη Αρμοστεία παίζει σημαντικό ρόλο σε αυτήν τη διαδικασία υπό το φως της Συνεργασίας με τις Εθνικές Αρχές, όπως καθορίζεται στο άρθρο 35 της Σύμβασης. Το Πόρισμα Νο. 69 (ΧLIII) της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ύπατης Αρμοστείας των Η.Ε. για τους Πρόσφυγες αναφέρεται «στη συμμετοχή της Ύπατης Αρμοστείας των Η.Ε. για τους Πρόσφυγες» και τονίζει ότι τα Κράτη θα πρέπει να συνεκτιμούν «ιδιαιτέρως» τις διαθέσιμες από την Ύπατη Αρμοστεία των Η.Ε. για τους Πρόσφυγες πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής. Εκτός από πηγή πληροφόρησης για την κατάσταση που επικρατεί στις χώρες καταγωγής των προσφύγων, η Ύπατη Αρμοστεία, λόγω της οικουμενικής δικαιοδοσίας της σε θέματα προσφύγων, συνδράμει τις Κυβερνήσεις να αξιολογούν τις αλλαγές στις χώρες καταγωγής των προσφύγων. Στο προαναφερόμενο Πόρισμα Νο. 69 (ΧLIII) υπογραμμίζεται ότι «κάθε δήλωση του Ύπατου Αρμοστή ότι η δικαιοδοσία που του έχει ανατεθεί από το Καταστατικό του Γραφείου του όσον αφορά μερικούς πρόσφυγες παύει να εφαρμόζεται μπορεί να είναι χρήσιμη για τα Κράτη όσον αφορά την εφαρμογή των προϋποθέσεων παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα και της Σύμβασης του 1951». Από το 1975 η Ύπατη Αρμοστεία έχει δηλώσει την

παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα για δέκα πέντε ομάδες προσφύγων, βασιζόμενη σε θεμελιώδεις αλλαγές στην χώρα καταγωγής.

36. Τόσο η απόφαση όσο και ο χρόνος παύσης θα πρέπει να συνεκτιμούν τις δυσκολίες που συνεπάγεται η επίκληση της προϋποθέσεων παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα. Κατά την εφαρμογή των προϋποθέσεων παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα τα Κράτη θα πρέπει να αντιδρούν όσον αφορά τις συνέπειες εφαρμογής τους για τους ενδιαφερόμενους πρόσφυγες με τρόπο που υποδηλώνει σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα δεν συνεπάγεται απαραίτητα την αναχώρηση του πρόσφυγα από τη χώρα ασύλου. Με το προαναφερόμενο Πόρισμα Νο. 69 (ΧLIII) συνιστάται στις αρμόδιες αρχές της χώρας ασύλου, όπως κατά την εφαρμογή των προϋποθέσεων παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα εξετάζουν την υιοθέτηση των κατάλληλων μέτρων για τους πρόσφυγες που δεν είναι σε θέση να αναχωρήσουν άμεσα από τη χώρα λόγω της παρατεταμένης παραμονής τους που οδηγεί σε δημιουργία ισχυρών οικογενειακών, κοινωνικών και οικονομικών δεσμών με τη χώρα αυτή. Αυτές οι ρυθμίσεις πρέπει να περιλαμβάνουν τη χορήγηση ενός κατάλληλου καθεστώτος διαμονής που θα επιτρέπει στον πρώην πρόσφυγα να διατηρεί το καθεστώς του και τα κεκτημένα δικαιώματά του.

γ) Παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα και Επαναπατριsmός

37. Η ύπαρξη προϋποθέσεων που καταλήγουν στον εθελοντικό επαναπατριsmό δεν οδηγεί εκ των προτέρων στην εφαρμογή της «ρήτρας της παύσης των λόγων αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα». Αν και η κατάσταση στην χώρα καταγωγής έχει βελτιωθεί ικανοποιητικά ώστε να επιτρέπει στους πρόσφυγες να αποφασίζουν εθελοντικά τον επαναπατριsmό τους, η έκταση αυτών των αλλαγών μπορεί να μην πληροί τις προϋποθέσεις του θεμελιώδους και διαρκούς χαρακτήρα που απαιτείται για την εφαρμογή αυτής της ρήτρας.

38. Ελλείψει ανεξάρτητου καθεστώτος διαμονής ή ειδικών εκτιμήσεων που θα μπορούσαν να αιτιολογήσουν την υιοθέτηση εξαιρετικών μέτρων για την παράταση της διαμονής του πρώην πρόσφυγα στη χώρα ασύλου, η εφαρμογή των προϋποθέσεων παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα μπορεί να οδηγήσει στον επαναπατριsmό του ενδιαφερόμενου. Η Εκτελεστική Επιτροπή συστήνει στα Κράτη με το Πόρισμα Νο. 69 (ΧLIII) όπως κατά την εφαρμογή των αποφάσεων που αφορούν στην παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα και θίγουν τους πρόσφυγες ή τις προσφυγικές ομάδες ενεργούν με τρόπο που υποδηλώνει σεβασμό για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Στη συνέχεια παροτρύνει τα Κράτη ασύλου και καταγωγής να διευκολύνουν τον επαναπατριsmό των προσφύγων. Επιπλέον συστήνει όπως η παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα λαμβάνει χώρα με τρόπο δίκαιο και τρόπο που αρμόζει στην αξιοπρέπεια του ατόμου. Περαιτέρω συστήνει, στις περιπτώσεις που κρίνεται κατάλληλο μέτρο, την παροχή βοήθειας από τη διεθνή κοινότητα καθώς και τις διεθνείς οργανώσεις για τον επαναπατριsmό και την επανενσωμάτωση των επαναπατριζομένων. Στους πρόσφυγες των οποίων το καθεστώς παύει λόγω της αλλαγής των συνθηκών στη χώρα καταγωγής αναγνωρίζεται το δικαίωμα να ζητούν και να λαμβάνουν βοήθεια για επαναπατριsmό από την Ύπατη Αρμοστεία. Κανονικά, οι πρώην πρόσφυγες που επιθυμούν να ωφεληθούν από αυτήν την βοήθεια επαναπατριsmού πρέπει να εκφράσουν τη σχετική επιθυμία τους, υποβάλλοντας σχετική αίτηση εντός καθορισμένης προθεσμίας. Επίσης ο επαναπατριsmός λαμβάνει χώρα εντός καθορισμένης προθεσμίας⁶. Όπως σε όλες τις περιπτώσεις η παροχή βοήθειας εξαρ-

⁶ Παραδείγματος χάρη στην περίπτωση των προσφύγων από τη Χιλή η προθεσμία υποβολής του σχετικού αιτήματος για βοήθεια επαναπατριsmού από την Ύπατη Αρμοστεία ήταν 6μηνη από την ημερομηνία ανακοίνωσης της σχετικής δήλωσης για την παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα και η προθεσμία για την πραγματοποίηση του επαναπατριsmού 16μηνη. Στην περίπτωση των προσφύγων από την Ουρουγουάη η προθεσμία υποβολής του σχετικού αιτήματος για βοήθεια επαναπατριsmού από την Ύπατη Αρμοστεία ήταν 4 ½ μήνες και η προθεσμία για την επιστροφή των προσφύγων στην πατρίδα 10μηνη.

τάται από τη συνδρομή στο πρόσωπο του επαναπατριζόμενου των σχετικών προϋποθέσεων, όπως αποτυπώνονται στις σχετικές κατευθυντήριες αρχές, συμπεριλαμβανομένου του Εγχειριδίου για τον Εθελοντικό Επαναπατρισμό.

39.Τελικά τα κατά τόπους Γραφεία της Ύπατης Αρμοστείας των Η.Ε. για τους Πρόσφυγες πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα κριτήρια του Πορίσματος Νο. 69 (ΧLIII) εφαρμόζονται στους πρόσφυγες «εντολής», που υπάγονται στην προστασία του Οργανισμού και το καθεστώς τους διέπεται από την εφαρμογή της ρήτρας παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα που περιλαμβάνεται στο Καταστατικό της Ύπατης Αρμοστείας.

Γενεύη, Απρίλιος 1999